

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3248/2015. (XII. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.249/2014/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.249/2014/5. számú, másodfokú eljárásban meghozott jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1), (2) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó a panasszal támadott ítélet alapjául szolgáló eljárásban alperesként vett részt, az energiaszolgáltató gazdasági társaság felperes által 375 000 forint kötbér és annak kamatai megfizetése iránt indított, fizetési meghagyásos eljárásból az alperes indítványozó ellentmondása miatt átalakult polgári peres eljárásban. A felperes és az alperes között 1998 óta villamos energia szolgáltatására irányuló közüzemi szerződéses jogviszony áll fenn. Az alperes egy ingatlanon álló családi házban lakik, ahol az adott ingatlanon belül, de a családi ház falán kívül helyezték el a villanyóraszekrényt, amelyben három fogyasztásmérő óra található. Az alperes 2008 július és augusztus hónapjában azt tapasztalta, hogy az addigi szokásos 250 kW-os havi fogyasztás az egyik mérőóra szokatlanul magas áramfogyasztást mutató adatai alapján váratlanul havi 400 kW-ra ugrott meg. E tényt az indítványozó alperes az energiaszolgáltató gazdasági társaságnak bejelentette, az energiaszolgáltató gazdasági társaság pedig 2008. szeptember 1-jén az energiaszolgáltató

gazdasági társasággal szerződéses jogviszonyban levő cég két villanszerelő alkalmazottjával elvégeztette a mérőóra vizsgálatát. A két alkalmazott jegyzőkönyvet vett fel az indítványozó jelenlétében elvégzett vizsgálatról, melyben rögzítették, hogy a mérő 100%-nál nagyobb pozitív hibával mér, vagyis a valóságban vételezett áramnál sokkal nagyobb értéket mutat. A hiba okát eszközök híján a helyszínen megállapítani nem tudták, ezért ezt követően a két munkatárs a villanyórát leszerelte, dobozba helyezte, azt zárópecséttel ellátta, majd elszállította. 2008. november 28-án a mérőóra vizsgálatát egy, az energiaszolgáltató gazdasági társaság által felkért szakértő elvégezte; megállapította, hogy a zárópecsétek állapota ép, vagyis azt nem bontották meg, ugyanakkor a mérőórán olyan külsérelmi (súrlódási) nyomok találhatók, melyeket a mérőóra külső falára történő, az eszköz mérési eredményeinek befolyásolására alkalmas mágnes felhelyezésével és mozgatásával lehet okozni. Vagyis a szakértő szerint mágneses befolyásolás történt, aminek következtében a mérőórában levő fékmágnes nagy mértékben elvesztette mágneses erejét, ilyen (a szakértő szerint 82%-os) mértékű mágnesezettségvesztés pedig természetes úton nem jöhet létre, az egyértelműen szándékos mágnesezés eredménye.

- [3] E bizonyítékok alapján a felperes a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek a végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) kormányrendelet 1. számú mellékletének (Egyetemes Szolgáltatási Szabályzat) 11. §-a szerint (általános szerződési feltételként) alkalmazandó szolgáltatói üzletszabályzat (a továbbiakban: üzletszabályzat) 7.8.2.f.) pontjára és 7.8.4. pontjára hivatkozva kérte az alperes panaszost kötbér megfizetésére kötelezni. Az üzletszabályzat 7.8.2.f.) pontja szerint a rendszerhasználónak, azaz a fogyasztónak akkor keletkezik kötbérfizetési kötelezettsége, ha szerződésszegést követ el; ilyennek minősül különösen az, ha a rendszerhasználó a fogyasztásmérő berendezést megbontja, illetve megbontott vagy befolyásolt fogyasztásmérő berendezésen keresztül, avagy a fogyasztásmérő megkerülésével vételez. Jelen ügyben utóbbi fordulat alkalmazása (a fogyasztásmérő megkerülésével történő vételezés) eleve fel sem vetődött; a fogyasztásmérő berendezés bontatlanságát pedig maga a felperes is elismerte, így a kérdés az volt, megállja-e a helyét az a felperesi hivatkozás, miszerint a rendszerhasználó befolyásolt (jelen esetben mágnesezett) fogyasztásmérő berendezésen keresztül vételezett. Az üzletszabályzat 7.8.4. pontja értelmében a fogyasztó akkor köteles kötbért fizetni, ha a szerződésszegést felróhatóan követte el. A szerződésszegés tényét a szolgáltató köteles bizonyítani, amivel szemben a rendszerhasználó ellenbizonyítással élhet. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése értelmében

pedig a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

- [4] A bíróság tanúként kihallgatta a helyszíni óraelőrzést végző két villanyszerelőt, a felperes saját tényelőadásaként értékelve felhasználta az energiaszolgáltató gazdasági társaság által felkért szakértő véleményét mint irati (de nem mint szakértői) bizonyítékot, valamint kirendelt egy igazságügyi műszaki szakértőt is. A két tanú vallomása szerint az energiaszolgáltató gazdasági társaság szakmai protokolljának a része, hogy ha egy mérő a helyszíni ellenőrzés során 100%-nál nagyobb pozitív hibával mér, akkor a jegyzőkönyvbe azt kell írni, hogy ez „külső mágneses befolyásolásra utalhat, és a mérő szakértői vizsgálata szükséges”. A felperes által felkért szakértő által készített jegyzőkönyv mint irati bizonyíték tanúsága szerint a mérőórát nem bontották meg, így azt mint a felperes tényelőállítását további bizonyítás nélkül elfogadta a bíróság, a vitatott ténykérdés eldöntésére pedig, vagyis hogy történt-e külső mágneses befolyásolás, egy, a felektől független igazságügyi szakértőt kért fel. E szakértő – műszeres vizsgálat révén megállapított – véleménye szerint a fogyasztásmérő óra plusz 83,32% hibával mér, és „ezen számszerűsített mérési hiba – a releváns műszaki ismeretek alapján, a bizonyossággal felérő valóság szintjén – a műszer mágneses befolyásolásának tulajdonítható”; ilyen mértékű eltérést más jellegű hiba, így természetes elhasználódás, gyártási hiba, villámcsapás, rövidzárlat nem okozhat. Azt is megállapította a szakértő, hogy a mérőóra-szekrényben található másik két mérőóra mágnesesőződésének hiánya a harmadik mérőóra mágnesesőződése esetében is lehetséges, a mágnesesőződés ugyanis a zavaró mágnesnek a mérőóra fékmágneséhez 1–2 cm-re történő közelítésével valósul meg, a többi óra pedig ennél nagyobb távolságra volt a mágnesesőződött órától. Ilyen esetben továbbá a mágnesesőződés pillanatszerűen megy végbe, az a másodperc tört része alatt következik be.
- [5] Az elsőfokú bíróság 2014. május 15-én meghozott, 5.P.20.142/2014/4. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. A bizonyítékok értékelése során arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes nem bizonyította minden kétséget kizáró módon az alperes panaszosnak felróható szerződésszegés tényét. Az indokolás szerint a helyszíni vizsgálat csak a mérési hiba tényét és mértékét bizonyította, a mérési hiba okát nem. Az energiaszolgáltató gazdasági társaság által felkért szakértő nem volt független, így az ő véleménye csak a felperes előadásaként volt figyelembe vehető, a bíróság által felkért igazságügyi szakértő pedig – akinek a véleményét a bíróság aggálytalanak minősítette, és így azt ítélete alapjául elfogadta – a mágneses befolyásolás tekintetében „mindösszesen valószínűségi véleményt adott”.

- [6] A felperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2014. december 15-én meghozott és e napon jogerős, 5.Pf.21.249/2014/5. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a felperes keresetének helyt adott, és kötelezte az alperes indítványozót, hogy fizessen meg a felperes részére 375 000 forintot kötbér címén, valamint annak késedelmi kamatait. A törvényszék szerint – elfogadva a fellebbezésben írottakat – az elsőfokú bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg, amikor a kirendelt igazságügyi műszaki szakértő véleményéből, bár azt ítélezése alapjául elfogadta, és azt tartalmilag aggálytalannak minősítette, helytelen következtetést vont le. A szakvélemény ugyanis nem egyszerűen valószínűsítette, hanem „a bizonyossággal felérő valószínűség szintjén” állapította meg a mágnese befolyásolttság tényét, és azt, hogy a mérési hibát semmilyen más körülmény nem okozhatta. Az alperes azon állítását, hogy a mérőóra az elszállítást követően is mágneseződhetett, nem tudta bizonyítani, így az ebből eredő bizonyítatlanság az ő terhére esik. A felperes bizonyítási kötelezettsége annyi volt, hogy a szolgáltatói üzletszabályzat megsértése megtörtént, azaz hogy a tulajdonos ingatlanán belül található mérőberendezést mágnesezéssel befolyásolták, és a villanyáram vételezése ily módon befolyásolt mérőórán keresztül történt. Ennek alapján, figyelemmel az elsőfokú bíróság által is aggálytalannak minősített szakértői véleményre, a másodfokú bíróság az alperes indítványozót kötbér jogcímén 375 000 forintban és kamataiban marasztalta.
- [7] 3. Az indítványozó, a per egykori alperese az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.249/2014/5. számú ítéletét azért tekinti alaptörvény-ellenesnek, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését (törvény előtti egyenlőség, a diszkrimináció tilalma), XXIV. cikk (1) bekezdését (tisztességes hatósági eljáráshoz való jog), valamint XXVIII. cikk (1), (2) és (7) bekezdését (tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog, ártatlanság vélelme, jogorvoslathoz való jog).
- [8] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra, azaz megfelelő-e befogadási feltételeknek. Ennek alapján a következő megállapításokra jutott. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány

tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvénynek az indítványozó véleménye szerint megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pont].

- [9] Azonban az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése vonatkozásában az indítvány nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], és ezzel összefüggésben nem tartalmaz indoklást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. A panaszos e körben valójában pusztán a másodfokú bírósági ítélettel történő egyet nem értését fejezi ki, így alkotmányjogilag releváns indoklást a panasz ezen alkotmányos jogok vonatkozásában nem tartalmaz.
- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslat-hoz való joga a panaszos szerint azáltal sérült, hogy annak ellenére nem biztosít számára a törvény jogorvoslati jogot, hogy az első- és a másodfok ellentétes döntést hozott, és az őt elmarasztaló, kötbér megfizetésére kötelező ítéletet, beleértve nemcsak a jogi minősítést, hanem a megállapított tényállást is, már nem tudja semmilyen fórumon, még rendkívüli jogorvoslattal sem, megtámadni; ez azonban egyrészt nem az Abtv. 27. §-a szerinti bírói ítélettel szembeni, hanem az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtható, normakontrollal egybekötött alkotmányjogi panasz alapján támadható, másrészt a panasz az utóbbi körben sem lenne befogadható. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében ugyanis a rendkívüli jogorvoslatra való jogosultság nem része a jogorvoslat-hoz való alkotmányos jognak. Az Alkotmánybíróság többször vizsgálta már a felülvizsgálat értékhatárhoz kötésének alkotmányosságát is, és azt nem találta alkotmányellenesnek [pl. 3054/2015. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [10]].
- [11] Nem fogadható be a panasz, ha az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó [Abtv. 29. §]. Jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó a bíróság ténymegállapítási tevékenységét támadja, érvelése pedig részben az ítélet tartalmi

kritikáját és az ítélet jogi következtetései alapjául szolgáló bizonyításfelvétellel kapcsolatos kritikát foglalja magában, részben pedig már eldöntött alkotmányjogi kérdésre vonatkozik.

- [12] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.249/2014/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. december 1.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1201/2015.

